

JAN ANUY "ANTIGONA"

Mamlakat Alijanovna Jo'raeva
O'zbekiston davlat san'at va madaniyat instituti Farg'ona mintaqaviy filiali

Annotatsiya: Ushbu maqolada Jan Anuyning "Antigona" asari tahlili yoritilgan. Shu bilan birga Sofoklning "Antigona" asariga qiyoslangan.

Kalit so'zlar: dramaturg, pyesa, aktyor, obraz, o'ziga xoslik, teatr, sahna

JAN ANUY "ANTIGONE"

Mamlakat Alijanovna Joraeva
Fergana regional branch of Uzbekistan State Institute of Arts and Culture

Abstract: This article analyzes the work "Antigone" by Jean Anouy. At the same time, it was compared to Sophocles' Antigone.

Keywords: playwright, play, actor, image, identity, theater, scene

Umumiy xususiyatlar: "Antigona" Fiva ssiklining mifologik syujetida yozilgan. "Antigona" tragediyasida Sofokl o'zining zamonaviy jamiyatidagi ziddiyatlardan birini - umumiy yozilmagan qonunlar va davlat qonunlari o'rtasidagi ziddiyatni ochib beradi. 1943-yilda Jan Anuy Sofokl tragediyasi asosida o'zining "Antigona" asarini yozdi - qadimiy drama Anuy uchun ezop tiliga aylandi, bu unga bosib olingan Parijda sahnadan bosqinchilarga bo'ysunmaslikka chaqirish imkonini berdi. "Antigona" syujeti etililarning Fivaga qarshi yurishi haqidagi afsonadan olingan. Qirol Edipning baxtsizliklari bilan mashhur bo'lgan ikki o'g'li - Eteokl va Polinik, otalari vafotidan keyin Fivani birga boshqarishlari kerak edi. Ammo Eteokl tez orada Polinikni shahardan quvib chiqardi. Poliniklar Argiv qiroli Adrastus oldiga qochib, uning qiziga uylandi va Yunonistonning eng buyuk qahramonlarini Fivadan qonunsiz Eteokllarni quvib chiqarishga yordam berishga chaqirdi. Oltita ulug'vor rahbar Poliniklarga qo'shildi - va "Yettilar" kampaniyasi shunday tashkil etildi. Fiva devorlari ostida aka-uka Eteokl va Poliniklar bir-birlari bilan duelda jang qilishdi va unda bir-birlarini o'ldirishdi.

Konflikt turi: Tragediyaning o'ziga xosligi shundaki, bu janrda qahramonlarning umidi yo'q - hammasi oldindan belgilab qo'yilgan, taqdirga qarshi kurash esa ma'nosiz va bu hech kimga kerak emas. Xor aytganidek, "kichkina Antigona" hayotida juda ko'p quvonchlar bo'lmagan. U shunchaki yashadi, lekin tomoshabin buni ko'ra olmadi. Antigona asarning boshidanoq o'limga tayyorlanmoqda. U jinoyat qildi va buning uchun javob berishga tayyor. Umid yo'q, faqat taqdir bor. Ammo Antigona Anuy sahna

olamida emas, balki taqdir koinotning asosi bo'lgan haqiqiy dunyoda yashaydi. Buni faqat qahramon ko'rmaydi, u qadimgi yunon tragediyasi qonuniga ko'ra mavjud. Va uning beixtiyor jallodi, Fiva hukmdori Kreon umid bilan yashaydi. Kreon birinchi navbatda inson, shundan keyingina hukmdor. Asarning asosiy qarama-qarshiligi ham shu erda yuzaga keladi. Kreon va Antigona o'rtasidagi qarama-qarshilik shunchaki fikrlar to'qnashuvi emas, bu hayot falsafasini belgilaydigan, hayotning o'zini belgilaydigan kurashdir. Antigona bu dunyoga tasodifan kelgani, u boshqalardan farqli o'laroq boshqa qoidalar bilan o'ynaganini his qiladi. Antigona kunlari sanoqli degan fikr bilan yashaydi. U o'zining haqligiga bo'lgan ishonchdan kuch oladi. Va keyinroq Kreon o'ziga bo'lgan ishonchni yo'qotganda, u uning oyoqlari ostida kichik bir to'pga aylanadi. Antigona Kreon so'zni ko'rgan ma'noda baxtni xohlamaydi. U yolg'onda yashashdan ko'ra, nima uchunligini bilmay o'lishni afzal ko'radi. Sofokl fojiasida Antigoning hayoti amfiteatrdagi tomoshabinlar uning o'lishini bilishganligi sababli ham oldindan belgilab qo'yilgan edi, Anuyda esa tomoshabinning yakunni bilish vazifasini "Muqaddima" orqali amalga oshiradi. Asarning boshida va Antigona o'lishi kerakligini aytadi. Sofokl tragediyasida Kreon va Antigona o'rtasidagi ziddiyat namoyon bo'ladi. Birinchisi yer dunyosi vakillariga ko'rinadi, u odamlar yozgan qonunlarni himoya qiladi, Antigona ilohiy dunyoning vakili sifatida ishlaydi va yozilmagan qonunlar pozitsiyasida turadi. Anuy pyesasida tashqi konflikt Kreon vakili bo'lgan davlat konflikti va davlat mashinasiga qarshilik ko'rsatuvchi kichik Antigoning shaxsiy qarashlari to'qnashuvidir. Lekin, aslida, Anuy asaridagi fojia tarix kontekstida ko'rib chiqiladigan inson borligining mohiyatida yotadi, chunki "insonning mohiyati individga xos bo'lgan mavhumlik emas. O'z haqiqatida bu ijtimoiy munosabatlarning yig'indisidir." Demak, har ikkala asarda ham tashqi ziddiyat bilan birga ichki ziddiyat ham bor. Bundan tashqari, Anuyda u falsafiy g'oyaga aylanadi. Frantsuz dramaturgining asarida tanlov muammosi bilan bog'liq bo'lgan bosh qahramon duchor bo'lgan keskin konflikt ham mavjud. Bu pyesalarda turlicha aks ettirilgan konfliktlarning farqlarini ikkala dramaturg ishlagan vaqtni taqozo etgan shart-sharoitlar bilan izohlash mumkin. Agar antik davrda Sofoklning hayoti klan-jamoa tizimidan polis tizimiga o'tishni o'z ichiga olgan bo'lsa, u erda poydevorlar va yangi qonunlar fojiasini ko'rgan. Va Anuyaning ishi Ikkinchi Jahon urushi va ekzistensializm falsafasining gullab-yashnagan davriga to'g'ri keldi, keyin uning ijodidagi fojia ushbu falsafa g'oyalariga to'liq mos edi.

Aktyorlar tizimi: Sofoklning Antigona tasviridan Anuyda faqat o'lim oldida qo'rqmaslik va qat'iyatsizlik bor edi. Bu obraz ekzistensializm falsafasining xususiyatlarini o'zida mujassam etgan bo'lib, uning asosiy qoidalari «tafakkur sub'ektini jamiyatdan ajratish; o'z dunyongizni yaratish." Antigona o'zini dunyodan rad etadi. "Hammangiz o'z baxtingizdan mendan nafratlanasiz! - deb qichqiradi u Kreonga. "Sevilishi kerak bo'lgan hayotingiz bilan, nima bo'lishidan qat'iy nazar"; u

o'zining baxtini, haqiqiy, "go'zal baxtni, bolalikdagi orzularida ko'rganidek" istaydi; u "yolg'on gapirib, o'zini sotishi" kerak bo'lgan bu dunyoda yashay olmaydi. Buni Polineyiklar va Eteokllar mavzusidan chetga chiqish sifatida ko'rish mumkin, Kreon uni akalari qanday bo'lganini eslab, ular uchun o'lmaslikka ishontiradi. bunga loyiq bo'lmaganlar. Avvaliga, u butunlay bezovta bo'lib, u bilan rozi bo'ladi, lekin u baxt haqida gapirganda, muammoning asl mohiyati - Antigoning bu dunyoga mos kelmasligi ochiladi. Pyesa Antigona bilan ziddiyatiga asoslangan qahramon obrazini Anuem butunlay o'zgartiradi. Uning Antigona qarshiligi bu ikki tasvirning bir qator antitezalari bilan ta'kidlanadi: Kreon "og'ir, og'ir"; Antigone "ingichka, kichik" (Prolog nutqi); u erkak, u ayol; u keksa, u yosh; va, albatta, u "ha" deyishga majbur bo'lganda "yo'q" deyishi. Antigona o'zini tanlovga duchor qiladi: unda mavjud bo'lgan barcha go'zal mazmuni bilan hayot (tabiat jozibas, sevgi, bajarilgan burchni anglash, onalik quvonchlari) yoki agar bunday hayot imkonsiz bo'lsa, butun to'liqligi bilan, keyin o'lim yaxshiroq. Bu kichkina qiz borliqning to'liqligini himoya qiladi, u o'rnatilgan qoidalarga va hayotdagi rollarni taqsimlashga va uni teatrlashtirilgan o'yinga qisqartirishga qarshi. U davlat "ixtiro qilgan" barcha qoidalarni qabul qilmaydi, u siyosiy, ma'nosiz ko'tarilish va pasayishlarga aralashishni istamaydi. Antigona Kreonning buyrug'ini buzadi va Polineikning jasadini ko'madi, chunki u boshqacha qila olmaydi. Unga xos bo'lgan ichki tabiat aql-idrok nuqtai nazaridan ehtiyotkorlik bilan harakat qilishni talab qiladi. Garchi Anuyning Kreoni Antigona bilan birga bosh qahramonga aylangan bo'lsa-da, bu Sofoklning Kreoni emas - o'z irodasini qonunga ko'taradigan va nafaqat Antigona, balki Xaemonning hech qanday dalillarini tinglashni istamaydigan despotik va o'jar hukmdor. Kreon Anouya, o'zi haqida aytganidek, "oddiy zolim emas", u g'oyalar odami va uning qiyofasi juda dahshatli, garchi o'ziga xos tarzda bu Antigona obrazidan kam fojiali bo'lmasa ham. U o'zi e'tiborsiz qoldirgan davlat mashinasining qulidir, u tabiatan yomon emas, rahm-shafqat va rahm-shafqatga ega, sevgiga begona emas va chin dildan Antigonani qutqarishni xohlaydi. Kreon bu dunyoga o'zining "ha"si bilan shunchalik bog'langanki, u endi hech narsani o'zgartira olmaydi, uning buyrug'ini buzgan va oxir-oqibat Polineiksni dafn qilgan Sofoklning Kreonidan farqli o'laroq. Hatto Antigoning o'limi haqida gapirmasa ham, unga yaqin bo'lgan ikki kishi - Evridika va Gemonning o'limi ham uni bu holatdan olib chiqa olmaydi; u bu dunyoga berilgan va eng dahshatlisi, u bu dunyoni yomon ko'radi, uning uchun olomon "shafqatsizlar". Va shunga qaramay, u Evridikaning o'limi haqida bilganida, u hamma narsadan voz kechmaydi, Sofoklning Kreoniga o'xshab o'lim uchun ibodat qilmaydi: Qayerdasan, orzu qilingan o'lim, men seni chaqiraman! Yo'q, u xizmatkordan so'radi: "Bugun soat beshda bizda nima bor?" Va kengash borligini bilib, kengashga boradi. U xuddi Antigona kabi halokatga mahkum, u "yomon rol" borligini biladi, lekin u "oxirigacha o'ynaydi". Asardagi boshqa personajlar obrazlarining joylashishi antigonadagi kabi

asosiy qarama-qarshi qahramonlardan biri - Antigona yoki Kreonga hamdardlik darajasiga qarab emas (masalan, Xemon va Ismene Antigona eng yaqin), lekin dunyo-mashinaga masofa yoki yaqinlik darajasiga ko'ra. Bu, bosh qahramon bilan bir qatorda, muallifning diqqat markazida. Anuining Xaemoni ham Antigona eng yaqin qahramon, chunki u bu dunyodan eng uzoqda joylashgan. Antigona va Ismene o'rtasidagi tanlovi bilan u birinchisining foydasiga Antigona dunyosi va Kreon dunyosi o'rtasida tanlov qiladi. U "bu hayotini o'zlarining bema'niliklari, gap-so'zlari va ahamiyatsizligi bilan kelishish" niyatida emasligini e'lon qilib, u bilan so'nggi aloqalarini uzadi va Antigona qo'shib, vafot etadi. Evridisning o'limi juda g'alati, u uchun o'ladigan hech narsa yo'qdek tuyuladi, u "bu voqeaga tasodifan tushib qolgan" odam, u o'z so'zlari bilan Kreonni la'natlagan Sofoklning Evridisi emas. Butun umrini Theban kambag'allari uchun kozok to'qish va murabbo tayyorlash bilan o'tkazgan u Antigona va Kreon o'rtasidagi qarama-qarshilikda hech qanday tarzda qatnashmaydi. Bundan tashqari, uning o'limi to'g'risida xabar berilmaguncha u haqida biron bir so'z yo'q (haqiqatan ham Sofoklning Evridisi haqida). Balki u ana shu qismatning, muqarrarlikning navbatdagi qurboni bo'lsa kerak. Antigona qonda eng yaqin qahramon Ismene dunyoqarashda unga mutlaqo ziddir. Sofoklda u Antigonadan yomon emas, lekin isyon va itoatsizlik ruhi unga begona, u erkakka qarshilik ko'rsatish ayolning ishi emasligiga ishonadi: "Biz ayollarmiz, biz bilan tengsiz kurashishimiz kerak emas. erkaklar, bizning taqdirimiz kuchlilar oldida jim turishdir. Shunga qaramay, u Antigonadan keyin o'ladi. Anuyada Ismene Kreon dunyosiga tegishli: u raqsga tushishni, o'yinlarni, muhabbatni yaxshi ko'radi noz qilmang, u go'zal va o'lim uning uchun absurd. Uning o'lishi uchun hech narsa yo'q, u Antigona qarashlariga qo'shilmaydi, lekin Sofoklning Ismenasiga o'xshab, Antigona uchun o'lishga, unga bo'lgan muhabbatdan keladi. U qatl etilganmi yoki Sofokl Ismene singari tirik qolganmi, noma'lum; buni muallif uchun uning taqdiri muhim emasligi bilan izohlash mumkin. Hamshira epizodik xarakter bo'lib, faqat birinchi harakatda ishtirok etadi va ehtimol Antigona obrazining rivojlanishiga hissa qo'shadi. Nihoyat, qo'riqchilar. Ular dunyo mashinasining eng yorqin vakillari; ular "qo'pol", "qizil yuzli", ular sevgiga, his-tuyg'ularga umuman ahamiyat bermaydilar, asosiysi - ko'tarilish va mukofot. Antigona taqdiri ularni qiziqirmaydi - u o'limga tayyorlanayotganda, ularga berilgan pul bilan qaysi muassasalarga borish mumkinligini muhokama qilishadi. "Ularning ishi ularning tomoni." Kichkina Antigona, Kreon bilan suhbatdan so'ng, u odamni qidirayotgan qo'riqchi bilan yolg'iz qoladi. U unda hech bo'lmaganda insoniylikning kichik bir ko'rinishini topishga harakat qiladi. U oddiy kundalik, odatiy savollarni so'raydi: u necha yoshda, bolalarini sevadimi). Antigona unda jon deb ataladigan narsani topishga umid qiladi, lekin unda bu yo'q. U undan hayot va o'lim haqida so'raydi va u ko'tarilishlar haqida javob beradi. U yerda insoniy hech narsa qolmadi. Bu epizod ushbu tragediyada ekzistensializm

falsafasi g'oyalardan biri - inson mavjudligining absurdligining eng yuqori namoyon bo'lishini ko'rsatadi. Suhbatdan so'ng soqchilar xonaga kirib kelishadi va shu lahzada Antigona bu suhbatni behuda boshlaganini va bu ruhsiz jonzotga barcha eng sirli narsalarni aytib berganini tushunadi. Uning lablarida tabassum paydo bo'ladi - bu zaiflik lahzasi, kichkina qiz, uning mag'lubiyati. Zamonaviy spektakldagi eng noodatiy personaj bo'lgan xorning roli antik tragediyadagi xor roliga yaqin: u harakatda qatnashmaydi va qahramonlarga hamdardlik bildiradi. Biroq, Anui bilan u ko'proq narsa, u hamma narsani biladi - nima bo'lganini ham, nima bo'lishini ham. Xor olamlarning hech biriga tegishli emas. U hech kimni qoralamaydi va maqtamaydi.

Agar qadimiy fojining xususiyatlari asarni bizdan uzoqlashtirsa, zamonaviy hayotning ayrim tafsilotlari, aksincha, uni bizning kunlarga qaytaradi. Qizig'i shundaki, bu tafsilotlarning barchasi Kreon dunyosiga mansub qahramonlarga tegishli (garchi uning o'zi unga tegishli bo'lmasa ham). Shunday qilib, pudra, lab bo'yog'i, parfyumeriya, Antigone kiygan libos - bularning barchasi Ismenning unga juda g'alati tuyulgan narsalari ediki, Xemon uni masxara qila boshlaydi. Xuddi shunday, biz Kreon va Xaemon haqida kundalik tafsilotlarni bilmaymiz, balki Evidike, Polinike, Eteokl va soqchilar haqida - xohlaganingizcha. Ehtimol, soqchilar, Poliniklar va boshqalar bizning zamonaviy dunyomizga tegishli bo'lib, Kreon, Antigone va Haemon abadiydir, tasvirlar tartibini tahlil qilish va syujetni modernizatsiya qilish roli Anouya, Sofokldan farqli o'laroq, shunday degan xulosaga kelishimizga imkon beradi. Antigonani Polineiklarni dafn etishga majbur qiladigan yozilmagan ilohiy qonunlar va hukmdorning (Kreon) irodasi to'qnashuvdan manfaatdor emas. Antigone, Gemon va Kreon obrazlarining yangi mazmuni uning mavzusi, aksincha, o'yinga singib ketgan ekzistensializm falsafasi g'oyalari bilan belgilanadigan dunyodagi inson mavjudligi muammosi ekanligini ko'rsatadi. 1. Tarkibiy va strukturaviy daraja: "Antigona" kompozitsiyasini tahlil qilib, shuni ta'kidlash mumkinki, Sofokl uni bosh qahramonlarning xarakteriga mos ravishda quradi. Eng boshidanoq, Ismene bilan suhbatda Antigoning hal qiluvchi fe'l-atvori ochib berilgan, xorga ko'ra, u otasidan meros bo'lib qolgan. Xor qo'shiqlari ko'pincha Edip oilasiga og'irlik qiladigan halokatli la'natni eslatib o'tgan bo'lsa-da, bu rivojlanayotgan harakatning asosini yo'q. Tarkibiy jihatdan Kreoning Antigonani so'roq qilishi katta ahamiyatga ega. Sofokl fojiasini tomoshabinni Ismene bilan oldingi suhbatda (muqaddimada, 1-99) Antigona o'zining Kreonga e'tirozlarida ochib bergan o'zining haqligiga ishtiyoq bilan ishonch hosil qilish uchun tayyorlab qo'ygan. Ismene va Antigone o'rtasidagi bu to'qnashuvdan keyingi sahna, u o'z singlisini qoralaydi yoki uni birga harakat qilishga undaydi, xuddi shunday keskinlik va taqdimotning jonliligi bilan ajralib turadi. Haemonning otasini qoralab, uning siyosatini qoralagan ko'rinishi Kreonni g'azablantirgan norozilikka o'xshaydi; u xizmatkorlarga uni kuyovning oldida o'ldirish uchun Antigonani olib kelishni buyuradi. uning taqdirini qoyaga aylangan

Tantalning qizi Niobe taqdiri bilan qiyoslash dramani yanada kuchaytiradi. Sofoklning ushbu fojiasi kompozitsiyasida xorga muhim o‘rin berilgan. Xor qo‘shiqdagi harakatning borishi bilan bog‘liq bo‘lsa-da, uning rivojlanishida katta rol o‘ynamaydi. Xor Antigone harakatlarining to‘g‘riligini tan oladi va shu bilan birga davlatlarning xavfsizligi va farovonligiga taalluqli hamma narsaga sezgir.

Poetikaning xususiyatlari: Prolog nutqi "teatr ichidagi teatr" va "qahramon ichidagi qahramon" haqida juda qiziqarli taassurot qoldiradi. Masalan, Antigona sahnada nutq so‘zlayotgan paytda, o‘sha oqshom Jan Anuy pyesasida o‘ynagan haqiqiy aktrisa emas, lekin u fojiada rol o‘ynaydigan o‘sha Antigona emas, u tezda unga aylanadi - "U endi Antigona aylanadi, ozg‘in, qorong‘u va o‘zini tutashgan qizdan to‘satdan qahramonga aylanadi, deb o‘ylaydi" va "Prolog"ning so‘zlari nafaqat tomoshabinni, balki qahramonlarni ham fojiaga kiritgandek tuyuladi. Keyin fojining o‘zi boshlanadi, u harakatlarga bo‘linmaydi. Muqaddima Antigoning aka-ukalari haqida qisqacha hikoya qiladi, Sofoklda esa bu voqea bizga Kreon va Antigoning dialoglarida va Antigoning o‘zi nutqlarida ochib beriladi. Birinchi sahnada Antigona hamshirasi bilan. Agar Sofoklda Antigona bizga darrov qasos olishga tashna va qasos bilan yonayotgandek ko‘rsatilsa, Anuy Antigona erta tongda xayolparast kezib yuradigan qizaloq. Biz bir necha bor unga ahmoqona so‘zlarni eshitamiz, mening ahmoq kichkintoyim. Har bir inson qandaydir nomuvofiqlikni ta’kidlaydi. Urushayotgan Antigoning o‘rniga biz xayolparast qizni olamiz. U ertalab uxlayotgan bog‘ haqida qanday go‘zal gapiradi. Antigone Sofokl bunga qodir emas.

Bu Antigona obrazini boyitadi, biroq boshqa tomondan uni qashshoqlashtiradi. Sofoklni o‘qiyotganda, Antigoning ulug‘vorligidan, uning qat’iyatidan badanni go‘yo g‘oyib bo‘ladi. Anuini o‘qiyotganda menda bunday tuyg‘u yo‘q edi. Hamma narsa er yuzida bo‘ldi va Antigone bu erda ko‘p qirrali bo‘lib ketgan bo‘lsa-da, Sofoklning Antigonasini ham etarlicha ko‘p qirrali his-tuyg‘ularga ega edi. Ammo ma’lum bir lahzaga qadar hech qanday zavq yo‘q edi. Keyinroq nom beraman. Hamshira uni yolg‘on gapirgani uchun tanbehlaydi va Antigoning haqiqatda qaerdaligini aniqlashga harakat qiladi. Antigone o‘zining sevgilisi borligini aytib, bizning oldimizda yana yangi nurda paydo bo‘ladi. Enaga bilan janjaldan so‘ng, oldimizda hamshira va Antigona o‘rtasidagi iliq munosabatlarning ta’sirli sahnasi paydo bo‘ladi. - Antigona kulgili enagani eski, ajin olma deb ataydi. U hamshiradan yig‘lamaslikni so‘raydi, chunki ko‘z yoshlari hali ham unga foydali bo‘lishi mumkin. Va enaga yig‘laganda, Antigona o‘zini boladek his qiladi, lekin bu kunda u bola bo‘lmasligi kerak. Bu Sofokl fojiasidan farqli o‘laroq. Anuy o‘shish mavzusini ko‘taradi. Bizdan oldin Antigona ulg‘ayadi, oxirida Xemon ham o‘g‘il boladan erkakka aylanadi. Va Anuyni o‘qiyotganda qaysi vaqtni tasavvur qilishni tushunmadim. Nomlar tufayli u antik davrga o‘xshaydi. Qahva yoki ofis kabi so‘zlar, harakat yigirmanchi asrda sodir bo‘lganligini aniq ko‘rsatadi. Rasmlar mos kelmadi. Bu epik

teatrning mohiyatidir. Ammo hamshira bilan suhbatdan keyin Ismene paydo bo'ladi va biz darhol Sofoklni eslaymiz. Bu uning muqaddimasi edi. Ismene, keyin esa hamma Antigonani jinni deb ataydi. Ularning suhbatidan biz Antigona o'lishni xohlamasligini tushunamiz, chunki u hech kimga o'xshamaydi, tabiatning lazzatlaridan bahramand bo'ladi, ertaroq turadi, uxlayotgan odamni aylanib chiqadi va hokazo. Lekin u o'z ko'ngliga kelganini qilishga majbur, xalqning fikrini ham o'ylamaydi. Ismene uni to'xtata olmaydi. Ammo Antigona singlisini tinglab o'ylashini aytib, uni tinchlantiradi. Antigoning ham shubhalari bor, u bu qarzdan qutulishni xohlaydi. Bu enagaga uni bolaligida himoya qilganidek, uni hamma narsadan himoya qila olishini aytganida yaqqol ko'rinadi. Antigoning ham iti bor. Ya'ni, Antigona haqida qayg'uradigan mavjudot bor. Anuy fojiasida Antigona Xemon bilan muloqot qiladi. U uni yaxshi ko'radi, garchi Sofoklning Antigona asari Xemon bilan bir sahnada hech qachon paydo bo'lmasa va u haqida juda befarq gapiradi. Bu erda Antigon va Xemonning bola haqida umumiy orzulari bor, ular amalga oshmaydi. Uni sevishi aniq. Xemon Ismenani emas, faqat uni sevishini tan oladi va yana Antigonani ahmoq deb ataydi. Sofoklning Antigona bunga toqat qilmasdi. Va Xemon yolg'on gapirmaydi, chunki u Antigona uni sevishini va unga qarshi chiqmasligini qasam ichadi. Antigona fikrini o'zgartirgan degan umidda Ismene yana paydo bo'ladi. U unga ozgina qo'ng'iroq qiladi va undan kuchga ega bo'lmagan narsani o'z zimmasiga olmaslikni so'raydi. Aynan shu daqiqadan keyin men Antigonani hayratda qoldira boshladim. Uning so'zlariga ko'ra, bugun ertalab u hamma narsani qilgan va ukasining jasadidan qaytayotgan edi. Butun rasm darhol o'zgaradi. Antigona birinchi sahnalarda shunchaki sirli jilmayuvchi qiz emas, uni enagasi tanbeh berishi mumkin. Antigone hamma narsani qildi. Keyingi - soqchi bilan Kreonning sahnasi, bu erda qo'riqchi asl nusxadagi kabi taqdim etiladi va suhbatning mohiyatini uzoq vaqtga kechiktiradi. Ammo bu erda qo'riqchi butunlay boshqacha hikoya, uning surati aniqroq ko'rsatilgan. U boshqa soqchilarning nutqiga ishora qilib, o'zini maqtaydi. Qo'riqchining aytishicha, u qush yugurgandek izlarni payqagan. Antigoning mo'rtligi yana bir bor ta'kidlanadi. Yana bir tafsilot ma'lum bo'lishicha, u hamma narsani bolaning spatulasi bilan qilgan. Kreonning fikricha, bola buni qilishi mumkin edi. Va keyin xor kiradi, u ilgari bo'lmagan. Xorda fojia nima, drama nima ekanligi muhokama qilinadi. Dramada ular muammodan qutulishga umid borligi uchun kurashadilar, fojiada esa fidokorona kurash bor. Antigone aynan shunday kurashadi. Sofokl ham, Anuy ham.

Janrning o'ziga xosligi: Anuy o'z asarida naturalizmni ham, realizmni ham rad etdi; u keyinchalik "teatrizm" deb atalgan narsani himoya qildi, ya'ni she'riyat va tasavvurni sahnaga qaytarishga intildi. Anuyning ishi janr xilma-xilligi bilan ajralib turadi: yunon mifini stilizatsiya qilishdan tarixiy epizodning perifraziga qadar, komik baletdan personajlarning zamonaviy komediyasiga qadar. Anuyning o'ziga xos dramatik texnikasi - "o'yin ichidagi o'yin", rollarni almashtirish, retrospektsiya va

kelajakka proektsiya. XX asr frantsuz dramaturgi Jan Anuy Sofoklning "Antigona" buyuk tragediyasini qayta ishlashga murojaat qilishi bejiz emas. Yozuvchi juda yaxshi ko'rgan va hatto yoddan bilgan asar u uchun aynan urush paytida kutilmagan kashfiyot bo'ldi. Jan Anuy bu asarni zamonaviy dramaturgning fojiali voqeligi kontekstida qayta ko'rib chiqish va qayta yozishga qaror qildi. Nemis istilosi davrida yashagan yozuvchi uchun Antigona obrazi ham oliy axloq timsoliga, ham despotizmga qarshi kurash timsoliga aylanadi.

References

1. Yuldashev, K., & Juraeva, M. (2022). Features of Dramaturgy. PINDUS Journal of Culture, Literature, and ELT, 4.
2. Zununov, R. P. (2023). AKTYORLARNI TARBIYALASHDA KS STANISLAVSKIY SISTEMASINING MOHIYATI. Oriental Art and Culture, 4(6), 263-267.
3. Назаров, А. (2023). САҲНА АСАРИ АСОСИДА КИНО СУРАТГА ОЛИШ МАҲОРАТИ: РЕЖИССЁРЛИК ИЗЛАНИШЛАРИ. Oriental Art and Culture, 4(3), 12-16.
4. Ahmedov, Z. (2023). IJODKOR YOSHLARIMIZNI TARBIYALASHDA MILLIY QADRIYATLARIMIZNI O'RNI. Oriental Art and Culture, 4(6), 579-582.
5. Xasanboyeva, R. A. Q., & Anvarov, O. R. O. G. L. (2024). AKTYORLIK SAN'ATIDA DIQQATNING O'RNI. Oriental Art and Culture, 5(1), 86-91.
6. Xasanboyeva, R. A. Q., & Anvarov, O. R. O. G. L. (2024). AKTYORLIK SAN'ATIDA DIQQATNING O'RNI. Oriental Art and Culture, 5(1), 86-91.
7. G'ayrat Nematjon, O. G. L. (2022). O'RTA OSIYO ALLOMALARINING MUSIQIY CHOLG'U SOZLARI HAQIDA ILMIY VA DUNYOVIY QARASHLARI. Oriental Art and Culture, 3(4), 434-436.
8. Yuldashev, K., & Jo'raeva, M. A. (2023). AN OSTROVSKIYNING DRAMATURGIYASI. Oriental Art and Culture, 4(5), 174-177.